

Muz 732

Minisztérium 43.250/ela. szab. skék: 1940. sz.
örrendeletéhez.

Lelet. sz.: 222

E-lősz., tül., fegyv.

Bizalmas!

Könyvtárosi forgalomba
nem kerülhet.

TERVEZET.

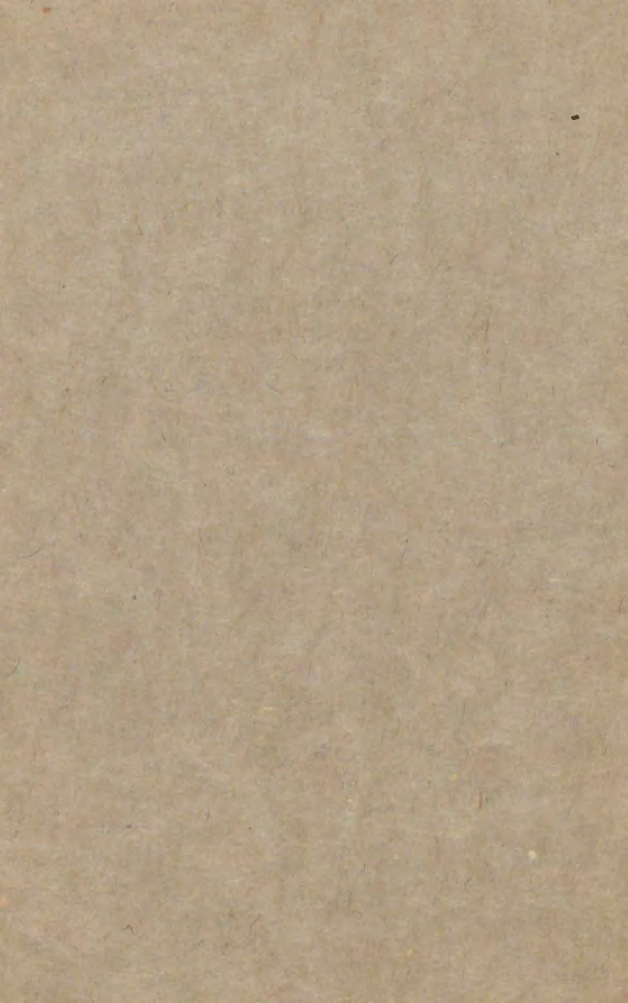
**LŐSZER, TŰZÉRSÉGI ANYAG
ÉS FEGYVERZET PÓTLÁSA.**

(Lősz., tül., fegyv.)

A m. kir. honvédelmi minisztérium kiadványa.

BUDAPEST,
ATTILA-NYOMDA R. T.
1940.

28

Muz F32

A m. kir. honvédelmi minisztérium 43.250/el. szab. szerk. 1940. sz.
körrendeletéhez.

E-lősz., tül., fegyv.

Bizalmas!

Könyvtárosi forgalomba
nem kerülhet.

TERVEZET.

LŐSZER, TŰZÉRSÉGI ANYAG ÉS FEGYVERZET PÓTLÁSA.

(Lősz., tül., fegyv.)

A m. kir. honvédelmi minisztérium kiadványa.

**BUDAPEST,
ATTILA-NYOMDA R. T.
1940.**

ZHKA. TUD. KÖNYVTÁR
ARCHIVUM

Lelt. sz.: 222.

43.250.

szám.

eln. szab. szerk. 1940.

Körrendelet.

A „Lőszer, tüzérségi anyag és fegyverzet pótlása” című szabályzat „Tervezet”-e 1940. évben, a kiadás napján hatályba lép.

Budapest, 1940. évi június hó 6-án.

BARTHA s. k.

m. kir. honvédelmi miniszter.

I. FEJEZET.

Általános elvek.

1. §. Alapelvek.

E szolgálati ág legfontosabb feladata a lőszer pótlása. A tüzérségi anyag (ide értjük az optikai anyagot is), a fegyverzeti anyag pótlása és javítása, továbbá ezeknek az anyagoknak karbantartásához szükséges anyagok (karbantartó anyagok) pótlása jelenti a többi feladatot. 1.

A szolgálati ág közreműködik az anyaggyűjtő szolgálatban.

Az első szükséglethez mért lőszerrel, az ú. n. alapfelszereléssel, úgyszintén tüzérségi és fegyverzeti anyaggal a seregtesteket és csapatokat mozgósításkor teljesen ellátják. 2.

A lőszer, a tönkrement anyagot és veszteséget általában a központból, a hadrendi szervezet útján pótolják. 3.

Kisebbséget a csapat, közepes javításokat a hadműveleti területen vagy a hátszágban telepített állandó vagy mozgó javítóműhelyek, nagy javításokat a fegyverszertár és tüzérszertár, vagy a gyárak végzik. 4.

5. A karbantartás az anyaggal ellátott honvédek és az egyes kötelékek kötelessége.

A karbantartó- és üzemanyagokat részben a helyszínen szerezzük be, nagyrészt azonban igénylésre a központ utalja ki.

2. §. A lőszerpótlás általános menete.

6. A lőszer a haderő legfőbb java, a harc legfontosabb, legértékesebb és legnehezebben pótolható anyaga. A gyártásához felhasznált nyersanyag drága, sokfajta, részint csak külföldről szerezhető meg; maga a gyártás rendkívül sokrétű, módszeres és összetett munkaeljárást kívánó.

7. A haderőnek lőszerrel való ellátása az egész háborús gazdálkodás legnagyobb anyagi tényezője.

Ellentétben a többi anyagi szükséglet zömével, a lőszer a helyszínről nem pótolható, pótlása teljesen a hátszországból való utánszállításon alapszik. A lőszer, mennyisége és súlya miatt az utánszállítandó anyagi szükségletnek zöme. E körülménnyel a többi szolgálati ágak vezetőinek mindenkor számolniuk kell. A lőszer az utánpótlásnak több mint 70%-át, a háborús összkiadásnak kb. 80%-át jelenti.

8. Háború esetén már a mozgósított csapatok lőszer alappfelszerelésére nagyon sok lőszer kell. A felvonulás befejezése után, a hadműveletek megkezdésével a lőszerszükséglet rohamosan emelkedik.

9. Mivel az ipari mozgósításhoz, azaz a lőszergyártás nagyméretű fejlesztéséhez idő kell, az átmeneti zökkenők elkerülése végett a háború kezdeti időszakához szükséges lőszer már békében tároljuk. Ez a mozgósítási lőszerkészlet.

Háború kezdetén a fővezérség a haderő lőszer-szükségletét a mozgósítási lőszerkészletből, majd később az időközben gyártott lőszerből fedezi.

Hosszú utat tesz meg a lőszer, míg a háterszág-
ból a hadműveleti területre, a seregtestek vonatkörle-
tén át a harcoló csapatokhoz eljut. A lőszernek e
hosszú úton való szállítása, a szállítás alapos meg-
szervezése, az útközben felmerülő akadályok és sűr-
lódások leküzdése a *szállítószolgálat feladata.*

A lőszerszállítást a háterszágból az *elosztó vasút-
állomásokig* a fővezérség, onnan az *ellátási csoport-
tokig* (ellátóoszlopokig) a hadsereg- (önálló hadtest-)
parancsnokság irányítja. Az utánszállítást tovább
előre, az ellátóoszlopoktól a *lőszer-felvételezőhelye-
kig*, sőt ha lehetséges, a *csapatokig*, az ellátóoszlopok
előjáró seregtestparancsnokságai végzik (hadsereg,
hadtest, önálló hadműveleti egység). A lőszer elvileg
a lőszer-felvételezőhelyen kerül rá a csapatok lőszeres
járóműveire.

A lőszerrel való ellátás folyamatosságának to-
vábbi biztosítása végett a hadsereg- (önálló hadtest-)
parancsnokság a beérkezett lőszerből a hadműveleti te-
rületen — a szükséghez mérten — *tartalékot* gyűjt;
rendszerint az ellátóoszlopoknál tároljuk.

Ha a harchelyzet állandósult, vagy ha a had-
műveletek előkészítése megköveteli, az egyes sereg-
testek is felhalmozhatnak lőszerkészletet, de mindig
ügyeljenek arra, hogy a hadműveleti terület elülső ré-
szében ne tároljanak nagyobb mennyiséget, mert
visszacsapás esetén könnyen az ellenség kezébe ke-
rülhet.

A lőszerrel való ellátás vázolt folyamatának ér-
telmében a tüzerő táplálására olyan lőszer-tömeggel
rendelkezünk, amely mélységben a következőképen
tagozódik:

a *csapatkörletben*: az embereknél és a szervezet-
szerű lőszeres járóműveken és málhásállatokon lévő
lőszer;

10.

11.

12.

13.

a seregtestek vonatkörletében: a lőszer-felvételező-helyeken és az ellátóoszlopoknál lévő lőszer;

a hadműveleti terület egyéb részein: az odairányított, útban lévő készletek, a már beérkezett lőszer-vonatok készletei és a hadseregek lőszerraktáraiban esetleg tárolt lőszer,

a háttérben: a központi lőszerraktárakban és gyárakban lévő lőszer.

14. A lőszerpótlás folyamán nagy általánosságban a következőket kell szem előtt tartani:

a lőszer a csapatokhoz feltétlenül a meghatározott időre jusson el;

a lőszerszállítás mindig sürgős és a határidő mindig szűkösen megszabott;

nagy tömeget és nagy súlyt, nagy távolságokra kell szállítani;

háború idején a lőszergyárakból néha közvetlenül! a hadműveleti területre is szállítanak;

a lőszerszállítmány mindent megelőzi!

15. A tüzérségi (optikai anyag) és fegyverzet pótlása általában megegyezik a lőszerpótlás menetével. A vezető közegek is részben azonosak. (Lőszertiszt, segéd tiszt, stb.).

16. A szabályzat, összhangban más szabályzatokkal, a szakszolgálat működésének részleteit tárgyalja, de alkalmazásához szükséges a H. Sz., különösbbe III. R., az „Ellátóoszlopok szolgálata“, az „Anyaggyűjtő szolgálat“, F—123., „Lőszerismertetés“ c. szabályzatok és a „Lőszerjavalmazások kiméréte, súlyadatai, utasítás a központi lőszerraktárak számára a lőszerszállításra“ c. segédlet részletes ismerete is.

II. FEJEZET.

A lőszerpótlás szolgálata a csapatoknál.

3. §. A szolgálat közegei; feladataik.

A lőszerpótlás irányító és vezető közegei:

17.

a csapatoknál a lőszerpótlás irányítója a *segéd-tiszt*; szakközege: a *lőszertiszt*.

A *lőszertiszt* rendelkezésére állanak a lőszeraltisztek, továbbá a lőszerészlegek és lőszerlépcsők közegei.

A lőszerpótlás eszközei: a csapat szervezetszerű lőszeres járóművei és málhásállatai.

Feladatuk: a lőszerpótlás folyamatos és előrelátó vezetése és végrehajtása.

4. §. A csapatok lőszerfelszerelése.

A csapat-lőszerfelszerelés, amelyet a csapat (a honvédek, a csapatjáróművek és csapatvonat) szállít, a földi erőknél általában egy lőszerjavadalmaszás. Egyes csapatok csapat-lőszerfelszerelése (pl. a gyalogságnál és a lovasságnál)

18.

szervezetszerűleg több is lehet, hogy harc közben a lőszerpótlástól huzamosabb időn át is függetlenek legyenek.

A légierők csapat-lőszerfelszerelése három javadalmazás.

A csapatfelszerelés a századnál van, éspedig: egy géppuskalőszer és robbanóbomba javadalmazás a repülőgépeken, kettő géppuskalőszer és robbanóbomba, egy gyújtóbomba és egy világítóbomba javadalmazás a repülőszázad földi részében.

19. A csapat-lőszerfelszerelés minden szervezetszerű fegyver után illetékes. A lőszerjavadalmazást viszont, amely a földi erőknél egyúttal a sereg-lőszerfelszerelés kiszabata, csak az ütközetállomány csövei után számítjuk. A lőszerjavadalmazás a lőszergyártás egysége is.

Az ütközetállományra nem számító fegyverek csapatfelszerelésüket, amely számukra alapfelszerelés is, egyszersmindenkorra megkapják. Ezek a fegyverek nem fogyasztanak sok lőszert, miért is számukra csak alkalom és szükség szerint pótolunk.

20. Az ütközetállományú és az ütközetállományon kívüli fegyvereket részletesen meghatározzák a hadiállomány táblázatok.

Az ütközetlétszámú és az ütközetlétszámon kívüli fegyverek mennyiségét a mindenkori harcérték-jelentések sorolják fel (H. Sz. II. R. 3. sz. melléklet).

21. A csapat-lőszerfelszerelés mértékét az 1. sz. melléklet ismerteti.

5. §. A lőszer pótlása a csapatoknál.

22. A lőszerrel akkor intézkedhetünk és gazdálkodhatunk helyesen, tehát a harcvezetéshez is csak akkor van helyes alapunk, ha a parancsnokok és közegeik a lőszerhelyzetet állandóan ismerik.

A lőszerhelyzetet a csapatrendileg előljáró parancsnokságnak *lőszerjelentés* alakjában állandóan jelenteni kell.

Az alárendelt alakulatok lőszerjelentése alapján vezeti az előljáró parancsnokság saját *lőszernyilvántartását*; ennek alapján megszerkeszti és felterjeszti a saját lőszerjelentését.

23.

A lőszerjelentés és lőszernyilvántartás tehát szorosan összefüggnek.

A *lőszerjelentést*, amely egyúttal *igénylés is*, a harcoló csapatok naponta, a meghatározott órában — sürgős esetekben naponta többször is — küldjék meg a csapatrendileg előljáró parancsnokságnak. *A csapat elvileg csak azt jelenste, hogy miből, mennyi hiánya vagy többlete van a csapat-lőszerfelszereléssel szemben.* Alapul a mindenkori ütközetlétszám szolgál.

24.

A lőszerjelentést *l ő s z e r f a j t á n k i n t* és *d a r a b s z á m* szerint szerkesszük.

Sürgős esetben, ha részletes jelentést szerkeszteni nem lehet, a csapatok általánosságban jelentsenek, pl. „a csapat-lőszerfelszerelés fele elfogyott“.

A lőszerjelentést írásban, sürgős esetben műszaki híradóeszközök útján küldjük. A jelentés élén az elküldés időpontját (nap, óra, perc) mindig jelöljük meg.

Az *alsó vezetés* — osztálytól felfelé — a lőszerjelentést *rendelkezési egységenként* (zászlóalj, kerékpáros század, lovas század, üteg, stb.) részletezze.

Külön jelentsük a felesleges vagy hasznavehetetlen lőfegyvereket és a lőfegyver veszteségeket.

25.

Lőszernyilvántartás.

A lőszerpótlás irányításának és vezetésének alapja: a folytatólagosan és pontosan vezetett lőszernyilvántartás.

Az alosztály mindenféle lőszerét részletesen tartsa nyilván. Az alosztályparancsnoknak mindig tudnia kell, hogy alosztályának mennyi és milyen fajta lőszere van.

Az alsó vezetés többi parancsnokságai rendelkezési egységeként és lőszerfajtánként vezessék a nyilvántartást. Az ütközetlétszámot is jegyezzék fel.

A nyilvántartások egyszerűek és áttekinthetők legyenek. Elv legyen: a nyilvántartásokból gyorsan és pontosan megállapíthassuk, *hogy hol, mennyi lőszer, mennyi férőhely, mennyi szállítóeszköz áll rendelkezésre, illetve mennyi érkezik meg.*

26. A csapat lőszerét rendszerint a lőszer-felvételezőhelyen kapja meg. Elvileg itt történik a lőszer okmányoszerű átadása és átvétele. A lőszerrel megrakott szállítóegységek rakományukat a lőszer-felvételezőhelyen közvetlenül a csapatoknak (lőszerrészlegének, lőszerlépcsőjének) adják át.

A csapat az igényelt lőszer kiutalásáról is gyakran csak a lőszer-felvételezőhelyen értesül; a lőszer pótlása céljából ugyancsak ide kell fordulnia. A lőszert saját közegeivel és eszközeivel veszi át. A lőszer-felvételezőhellyel állandóan tartson összeköttetést.

A seregtest-parancsnokság kedvező körülmények között, vagy különösen sürgős esetekben, a lőszert egészen a csapatokig kiszállítja.

A lőszerrel megrakott szállítóegységek rakományának felhasználásánál mindig egy-egy járómű (málhásállat) teljes rakománya kerüljön sorra.

27. *Harc közben* a lőszerpótlás egy pillanatig se álljon meg. A lőszertisztek maradjanak állandóan össze-

köttetésben parancsnokságukkal és ha kell, küldjenek löszert parancs nélkül is előre.

Nehéz harcokban a lőszer utánpótlást minden eszköz felhasználásával biztosítsuk.

Végső esetben a repülők útján is kaphat a csapat (gyalogság, lovasság, páncélos csapat) kis mértékben löszert. Ezt rendszerint ejtőernyővel dobják le.

A sebesültektől és halottaktól elvett, továbbá a harcmezőn talált löszert elsősorban a csapat-lőszerfelszerelés kiegészítésére használjuk fel.

III. FEJEZET.

A löszerpótlás szolgálata a seregtesteknél.

6. §. A szolgálat közegei; feladataik.

28.

A löszerpótlás irányító és vezető közegei:

a seregtest-parancsnokságoknál a löszerpótlás irányítója az *anyagi vezérkari tiszt*; szakközege: a szolgálati ág vezetője, a *lőszertiszt*.

A *lőszertisztek*, tekintet nélkül rendfokozatukra és rangjukra, szolgálatuk ellátása terén az anyagi vezérkari tisztnek vannak alárendelve. Szakügyekben a magasabb fokú parancsnokságoknál beosztott löszertisztől csak szaktanácsot és tájékoztatást kaphatnak. Intézkedéseket részükre csak az előljáró parancsnokság adhat ki.

A *lőszertisztek* a belső szakszolgálatot saját hatáskörben szabályozzák.

A *lőszertisztek*, a parancsnok vagy felelős közegei (vezérkari főnök, anyagi vezérkari tiszt) távolléte esetén, a szolgálati ágat érintő ügyekben — sürgős esetekben — intézkedéseket kiadhatnak.

A löszertiszt tevékenysége az alábbiakban foglalható össze: 29.

az anyagi vezérkari tiszt utasítása alapján megszerkeszti a lőszer- és fegyverzet-számvetést;

megalkotja a lőszer-, tüzérségi anyag és fegyverzet-pótlás részletes tervét;

a terv alapján megszerkeszti a parancsjavaslatokat és igényléseket;

részletes tervét, parancsjavaslatait és igényléseit az anyagi vezérkari tisztnek előterjeszti; jelenti a saját hatáskörben tett fontosabb intézkedések lényegét;

felügyel a parancsnokság intézkedéseinek végrehajtására;

szabályozza az intézetek szakszolgálatát;

vezeti a nyilvántartást a lőszer, tüzérségi anyag és fegyverzet helyzetéről;

szerkeszti és felterjeszti a lőszerjelentést;

az anyaggyűjtő szolgálat keretében gondoskodik a lőszer, tüzérségi anyag és fegyverzet gyűjtéséről és rendeltetési helyre való eljuttatásáról.

A lőszerpótlás szervei a seregtesteknél általában: 30.

az ellátóoszlopok lőszerészlegei és közegei;

a seregvonatan szervezetszerűleg beosztott lőszerkezelő oszlopok és a seregvonat-parancsnokságok lőszerkezelő osztagai;

a lőszerrel megrakott szállítóegységek;

a hadműveleti területen esetenként létesített lőszerraktárak.

Részletes felsorolás a 2. sz. mellékletben

7. §. A seregtestek lőszerfelszerelése.

31. A lőszerpótlás mértékegysége a *lőszerjavadalma-
zás*. Kiszabatát, a légierőkét kivéve, az 1. sz. melléklet
ismerteti.

A földi erőknél lőszerjavadalmazásnak ne-
vezzük azt a lőszermennyiséget, amely egy közepes
csatanap megvívásához szükséges. Könnyű csatanapon
általában fél, heves csatanapon másfél, kivételes eset-
ben kettő vagy több lőszerjavadalmazás elhasználásá-
val számolunk.

32. Valamely kötelék teljes, szervezetszerű lőszerfel-
szerelését *lőszer-alapfelszerelésnek* nevezzük.

Az alapfelszerelés két részből áll:

a csapat-lőszerfelszerelésből, amelyet a csapat (és
csapatvonat)

és a sereg-lőszerfelszerelésből, amelyet a seregvon-
at szállít.

A földi erőknél mind a csapat-, mind a sereg-
lőszerfelszerelés általában egy-egy lőszerjavadalmazás.

A légierőknél az alapfelszerelés szintén
csapat- és sereg-lőszerfelszerelésből áll.

A sereg-lőszerfelszerelést, amely három géppuska-
lőszer, három robbanóbomba és egy gyújtóbomba ja-
vadalmazásból áll, a seregvonatot szállítja.

A hadműveleti egységek, a hadtest- és hadsereg-
közvetlenek sereg-lőszerfelszerelését (kimérete egy ja-
vadalmazás) szállítóegységek szállítják. Elvileg fajtán-
ként, de a gyorscsapatokét alakulatonként rakjuk meg.

33. A lőszerfajták a szállítóegységekben általában az
alábbi sorrendben és tagozódásban álljanak rendelkezésünkre:

A gyalogsági részlegben:

a gyalogság könnyű és nehéz fegyvereinek löszere; a kézigránátok, világító- és jelzőtöltények, a pisztoly-lőszer.

A gyalogsági részlegen belül megkülönböztetünk „nehézpuskás“, „páncéltörő ágyús“, „aknavető“ részlegeket, a rakott lőszer fajtái szerint.

A tüzérségi részlegben:

a tüzérségi lőszer, a hadrend adta ütegek számának megfelelően, egy-egy üteg-lőszerjavadalmasra tagoltan.

A tüzérségi részleg egy-egy üteg lőszerjavadalmasának megfelelően „hegyi ágyús“, „könnyű ágyús“, „könnyű tarackos“, stb. részlegre tagozódik.

Ha a megszabott lőszerfelszerelésen kívül esetleg még más lőszerrel is rendelkezünk (gáz- és ködlőszer, heves harcok alkalmával összegyűjtött lőszer), szállításáról külön kell gondoskodnunk.

8. §. A lőszer pótlása a seregtesteknél.

A *lőszerjelentést* a seregtest-parancsnokságok **34.**
egységjavadalmazásában, kivételesen fajtái és darabszám szerint szerkesszék.

A magasabb vezetés jelentse a közvetlen alakulatok lőszerkészletét és az egyéb rendelkezésre álló (gördülő, lőszerraktár, stb.) lőszerkészletét is.

A lőszerintézetek lőszerfajtként és darabszám szerint, a nagyobb raktárak egységjavadalmasokban kifejezve jelentsenek.

A *lőszernyilvántartásból* mindig kiolvasható **35.**
legyen az alapfelszereléssel szemben mutatkozó hiány vagy felesleg.

A seregtest-parancsnokságok részletesen és az át-

tekintés megkönnyítése végett javadalmazásokban is kifejezve vezessék a nyilvántartást.

Az anyagi vezérkari tiszt a lőszerhelyzetet össze-sítve nagyban, a lőszertiszt viszont részletesen tartsa nyilván. Ugyancsak állandóan nyilvántartják a rendelkezésre álló szállítóeszközök helyzetét és teljesítő-képességét is.

36.

A számvetés és ellátási terv.

A tervezett hadműveletek lőszerszükségletét lőszer-számvetéssel állapítjuk meg.

Lőszerszámvetést a hadsereg-, a hadtest- és az önálló hadműveleti egység parancsnokság készít.

A lőszerszámvetés a tényleges lőszerhelyzetten alapszik. Megállapítja a tervezett hadművelet várható lőszerszükségletét.

Hadműveletek tervezésekor, az anyagi vezérkari tiszt utasítása alapján, a lőszertiszt elkészíti a lőszer, tüzérségi anyag és fegyverzet-számvetést. Az anyagi vezérkari tiszt hadműveleti anyagi szolgálatának terve alapján meghatározza és számbaveszi, hogy az egyes ellátási csoportoknak egyenként hol, mikorra, milyen és mennyi lőszer szükséges. A részletes számvetést is összesíti.

Az egyes ellátási csoportok lőszerszükségletét egy-ségjavadalmazásokban és tonna súlyban számolja ki. Az így kiszámított szükségletet, a „KELL“-t össze-hasonlítja a nyilvántartásában szereplő „VAN“-nal és megállapítja, hogy mi „HIÁNYZIK“, tehát mit kell igényelnie, vagy mi a „FELESLEG“.

A számvetés alapján elkészíti *ellátási tervét*, azaz meghatározza:

hogy az egyes ellátási csoportoknak mikorra, hová, mennyi és milyen lőszert kell szállítani, továbbá, hogy

ezt a lőszer saját készletében tárolja-e, vagy igénylés útján kell megszereznie;

a lőszerintézetek telepítésének helyét és idejét;

a lőszerellátószolgálat szempontjából szükséges berendezéseket;

felhasználható polgári üzemek és intézetek helyét, teljesítőképességét és kihasználását.

A lőszerbiztosítást, az ellátási terv alapján, megszerkeszti *parancsjavaslatait, igényléseit* (lőszer, tüzérségi anyag, fegyverzet, karbantartó anyag) és *intézkedik* az intézetek szakszolgálatára.

37.

Ellátási tervét, parancsjavaslatait és az igénylést előterjeszti az anyagi vezérkari tisztnek és jelenti a saját hatáskörében tett intézkedéseket.

A hiányzó lőszer olyan korán kell igényelni, hogy az a szükséglet helyére idejében érkezzen. Elv az, hogy a lőszernek legkésőbb a csatanapot megelőző este a szükséglet helyén, de legalább is a seregtest vonatkörletében kell lennie.

A lőszerszámvetésnél és igénylésnél mindig az ütközetállomány csöveivel számolunk; az alapfelszerelést nem szabad figyelembe vennünk. Minden hadművelet befejeztekor újabb hadműveletre kell készen állnunk, tehát az alapfelszerelésnek a hadművelet befejezésekor teljes egészében a csapatok birtokában kell lennie. Ha a hadművelet során az alapfelszereléshez is hozzányúltunk, teljes pótlásáról azonnal és külön igényléssel kell gondoskodnunk. Az alapfelszerelés, mintegy tartalékként, mindenkor rendelkezésünkre álljon.

A hadsereg- (önálló hadtest-) parancsnokság lőszerszükségletét a fővezérségtől lehetőleg *egy s e g y s e g j a v a d a l m a z á s b a n*, ha azonban ez nem lehetséges, akkor *l ő s z e r f a j t á n k é n t* és *d a r a b s z á m* szerint részletezve, írásban vagy műszaki híradóeszközök útján igényelje.

Hadtest- és önálló hadműveleti egység parancsnokságok a hadseregparancsnokságtól hasonló módon igényelnek, mint a hadseregparancsnokság a fővezérségtől.

A hadsereg- és hadtestparancsnokságok a tervezett hadműveleti szakasz várható teljes lőszerszükségletét igényeljék.

Kötelékben lévő hadműveleti egységek nem igényelnek. Igényléseiket a napi lőszerjelentések helyettesítik. A lőszerjelentésben az alapfelszereléssel szemben mutatkozó hiányt vagy többletet mutassák ki. A hadtestparancsnokság a hiányt megállapítja és pótlásáról saját készletéből, vagy igénylés útján gondoskodik.

38.

Lőszerkiutalás.

Az igényelt lőszert a fővezérség a hátországból neki rendelkezésre bocsátott készletekből utalja ki. A hadsereg- (önálló hadtest-) parancsnokságok a kiutalások alapján nyilvántartásukat kiegészítik és a kiutalt lőszer elosztását szabályozzák.

A hadsereg- (önálló hadtest-) parancsnokság a hadtestek és önálló hadműveleti egységek igénylései szerint megállapított lőszermennyiséget a lőszervonatokból vagy a lőszerraktárak készleteiből kiutalja és rendszerint vasúton az ellátási csoportokig (ellátószlopokig) irányítja.

A hadtestparancsnokság a hadműveleti egységek lőszerjelentéseinek megfelelően szabályozzák az egyes hadműveleti egységek rendelkezésére bocsátandó lőszermennyiséget.

A hadműveleti egység, továbbá az egyes hadsereg- és hadtestközvetlenek a lőszert rendes körülmények között a lőszer-felvételezőhelyen kapják meg. Szükség esetén azonban — pl. heves harcok idején — a lőszert a csapat közvetlenül is pótolhatja a hátulról jövő készletekből. A lőszer okmányoszerű átadásának és át-

vételének helye elvileg a lőszer-felvételezőhely. Az újonnan érkező lőszer a lőszerkezelő osztagok vagy a csapatoknak adják ki, vagy a netán elfogyasztott sereg-lőszerfelszerelés pótlására fordítják.

Az igényelt lőszer kiutalásáról és arról, hogy a kiutalt anyag előreláthatóan mikorra és hová érkezik be, a kiutaló parancsnokság az igénylő parancsnokságot értesíti. Az igénylő közege útján gondoskodik a szállítmány átvételéről.

A hadművelleti egység, mihelyt a kiutalt lőszerre szüksége van, a vele együttműködő ellátóoszlopot felhívja, hogy a lőszer szállítsa ki.

Lőszerszállítás.

39.

Hadműveletek megkezdése előtt a lőszer felvonul-tatása olyan mértékű legyen, hogy a csapatok lőszer-szükségletét feltétlenül biztosítsa addig, ameddig az utánszállítás megbízható működésével nem számolha-tunk.

Tekintettel arra, hogy a lőszerpótlás a változó napi fogyasztáson alapszik, az utánszállítást rendkívüli gondnal és előrelátással szervezzük meg. A lőszernek mindenképen és minden körülmények között a kellő helyen és a kellő időben a harcoló csapatokhoz kell jutnia.

Az utánszállítás nehézségei gyakran csak a működés közben jelentkeznek. A hibákat azonnal orvosoljuk, hogy nagyobb zavarok keletkezését megelőzhes-sük.

Az utánszállítás — különösen mozgó háborúban — nemcsak alapos szervezést, sok szállítóeszközt, hanem a végrehajtó közegektől és szervektől fáradhatatlan tevékenységet, különös tetterőt és minden alaki aggálytól mentes öntevékenységet követel meg.

A lőszer útja a hátsószálg gyáraiból és raktáraiból a harcoló csapatokhoz vezet.

40.

Az utánszállítást vezetik:

A fővezérség: a háterszágból az elosztó vasútállomásokig.

Hadsereg- (önálló hadtest-) parancsnokságok: az elosztó vasútállomásoktól az ellátási csoportokig (ellátóoszlopokig).

Hadtestparancsnokságok: az ellátóoszlopoktól a lőszer-felvételezőhelyekig, sőt esetleg a csapatokig.

Hadműveleti egység parancsnokságok: a felvételezőhelytől tovább előre.

41.

A háterszágból a lőszer lőszer vonatokkal szállítják, amelyek az igénylésnek megfelelően összeállított szerelvények.

A hadseregparancsnokság igénylése alapján a fővezérség a honvédelmi minisztériumtól igényli a lőszer, megjelölve a kiszállítás kívánt helyét és idejét. A honvédelmi minisztérium utasítja a központi lőszer-raktárakat és gyárakat a szállításra s egyidejűleg gondoskodik a központi szállításvezetőség útján az üres szerelvények kiállításáról. A lőszernek az állomásra való kiszállításáról és a vagonok megrakásáról a lőszer-raktárak gondoskodnak.

A lőszer vonatot a központi szállításvezetőség a megadott elosztó vasútállomásra irányítja és idejében értesíti az igénylő hadseregparancsnokságot a szállítmány várható érkezésének idejéről. A hadseregparancsnokság a szállítmány esetleges további menetcélját és a sürgősség sorrendjét szabályozza, majd a beérkezett szállítmányt a kirendeltsége útján átveszi, a hadtestek igénylésének megfelelően az ellátási csoportokra (ellátóoszlopokra) elosztja és továbbirányítja.

42.

A lőszer mind a vasúti kocsikra, mind a lőszer-szállító járóművekre úgy rakjuk, hogy lehetőleg egy kocsira egyfajtájú lőszer kerüljön. A tüzérségi lőszer kiadásánál figyeljünk arra, hogy egy-egy üteg lőszer-

javadalmaszás lehetőleg egyazon gyártású sorozatból álljon.

A lőszernek az elosztó vasútállomáson vagy vasúti végállomáson való tárolása még átmenetileg is tilos!

Ha a vasúti kocsik ki- és átrakása szükséges, akkor a munkaerőt az ellátóoszlop munkásosztagai és az ellátóoszlophoz beosztott munkásszázadok, esetleg helyszínen felfogadott munkaerők adják.

A lőszer további szállítását az ellátandó kötelékek lőszer-felvételezőhelyéig, az ellátóoszlopok előjáró seregtest-parancsnokságának utasításai szerint, maguk az ellátóoszlopok végzik.

A lőszer-felvételezőhelyeket a hadműveleti egységek lőszerkezelő osztagai (oszlopa) a csapatkörletben, lehetőleg gépkocsival járható utak mentén telepítse. Helyüket az ellátóoszlopnak és a csapatoknak tudtul kell adni.

A hadműveleti egység rendszerint egy, szélesebb kiterjedés esetén több lőszer-felvételezőhelyet telepít. A hadtest- és hadseregpáncsnokságok, közvetlenül alárendelt csapataik számára, szintén telepítenek lőszer-felvételezőhelyeket.

Szállítóegységeknek lőszerrel való megrakása, a lőszer lerakása és kezelése tekintetében a lőszerkezelő oszlop (osztág) páncsnok a felelős, miért is a szállítóegységek páncsnokai alkalmazkodjanak szakszolgálat ügyében az ő követelményeihez.

Az egyfajta lőszerrel megrakott járóművek besorolásánál ügyeljünk arra, hogy az egyes lőszerfajták részlegei csoportosítva és megfelelő sorrendben kövessék egymást.

A hadseregnél és hadtestnél nagy lőszer-tömegek nagyobb távolságra való szállításáról kell gondoskodnunk, miért is a szükséges szállítóeszközök mennyiségét számvetéssel állapítjuk meg.

43.

44.

45.

Alapunk az, hogy honnan, hová, mennyi lőszer, mennyi idő alatt kell szállítanunk.

A szállítástechnológiával végezhető munkát tonnakilométerekben fejezzük ki. A tonnakilométer (tkm) a szállítandó súly (tonnában) és a megteendő távolság (kilométerben) szorzata. Ha pl. 100 tonna lőszer (kb. egy gyalogdandár javadalmazása) kell 30 km-re szállítanunk, akkor a munka 3000 tkm.

Egy 30 tonna teherbírású kocsioszlop napi teljesítménye 30 tonna \times 30 km/nap = 900 tkm/nap. A kocsioszlopnak azonban egy nap alatt a kiinduló állomásra vissza is kell érkeznie s ezért a valamely irányban végezhető hasznos munka csak az előbbinek a fele, azaz 450 tkm, a hasznos teljesítmény pedig 450 tkm/nap.

Egy gyalogdandár lőszerjavadalmazását ezek szerint 30 km-re egy nap alatt

$3000/450 = 7$ kocsioszlop segítségével szállíthatjuk el.

Tekintettel arra, hogy a szállítóeszközök napi menetteljesítménye változó, a tonnakilométerekkel való számítás több-kevésbé csak elméleti értékű.

46. *A lőszer pótlása harcban.*

Ha harcnak nézünk elébe, a *harclépcsőbe* beosztjuk a lőszerrel megrakott szállítóegységek *szükséges részét*. Amennyiben hadtest- vagy hadseregközvetlen csapatokat már menet közben a hadműveleti egységek csapatoszlopába soroltak, a számukra lőszerrel megrakott szállítóegységeket (esetleg ezek részeit) szükség szerint szintén a *harclépcsőbe* osztjuk be.

Nem gépkocsizó seregtesteknél a lőszer szállító gépkocsioszlopok a *harclépcső* és a vonatoszlop között lévő távközökben, szökellésszerűen előrevonva, vagy külön meneteljenek.

Az olyan csapatoszlopoknak, amelyeknek lőszerrel való ellátása a harclépcsőből a nagy távolság, vagy a nehezen járható terep miatt csak bajosan volna keresztülvihető, lőszerrel megrakott szállítóegységeket és lőszerkezelő részlegeket már az elindulásakor alárendeljük.

Szétbontakozáskor a harclépcsőben lévő vagy a csapatoszlopoknak alárendelt, lőszerrel megrakott szállítóegységeket rendeljük előre a harcmezőre, hogy harc közben kéznél legyenek. Az oszlopparancsnok idejében, a harc hullámvásásától nem érintett helyen állítsa meg.

A harclépcsőbe beosztott lőszerrel megrakott szállítóegységek tartásának összeköttetést az oszlopparancsnokkal.

A lőszerrel megrakott szállítóegységen és részlegen belül a tűzérségi részlegek az élre kerüljenek. A gyalogságnak a csapatfelszerelésben bőven van lőszer és ezért a gyalogsági lőszerészleget célszerűen az oszlop végére osszuk be.

Ha a csapatoszlopban lőszerrel megrakott szállítóegységek vannak, a lőszert elsősorban innen pótoljuk. Amennyiben az ellenség visszacsapásától nem kell tartanunk, a hadműveleti egység parancsnoka megengedheti, hogy a lőszert a harcmezőn lerakják és pótlásért a felvételezőhelyre visszamenjenek.

A lőszerrel megrakott szállítóegységek rakományukat a lőszer-felvételezőhelyen közvetlenül a csapatoknak (lőszerészlegének, lőszerlépcsőjének) adják át. Nehéz harc helyzetben azonban egészen a csapatokig előreszállíthatják. A lőszer-felvételezőhelyen átmenetileg csak annyi lőszert szabad tárolni, amennyit a kötelék saját szállítóegységével bármikor el tud szállítani.

IV. FEJEZET.

9. §. A lőszerpótlás szolgálata különleges viszonyok között.

47. *Felderítő* osztagok és járőrök a málhájuk hátrahagyása árán is minél több lőszerrel vigyének magukkal.

Felderítő egységek lőszerük pótlását a legközelebbi csapattól kérjék, tekintet nélkül arra, hogy szerkezetszerűen összetartoznak-e vagy sem.

48. *Visszavonulás* esetén a küzdő csapatok napi lőszerükségletét megfelelő helyen hagyjuk vissza. Különös figyelemmel legyünk a tüzérség lépcsőzetesen visszavont ütegeire, nehogy az elül lévő ütegek lőszer nélkül maradjanak.

A lőszer-felvételezőhelyeken esetleg lerakott készletek elszállítására idejében intézkedjünk.

A lerakott lőszerrel lehetőleg vasúton vagy gépkocsin szállítsuk el és, mint utánpótlásra szánt készleteket, a hátrább fekvő közlekedési csomópontokon helyezzük el.

Nagy gondot fordítsunk lőszerraktárak és védőállásokban felhalmozott lőszer mennyiségek elszállítására. Ez utóbbiak hátraszállításáért elsősorban a csapat felelős. A seregtestek lőszer tisztjei a lőszer nyilván-

tartás alapján állapítsák meg a visszaszállítandó lőszer hozzávetőleges mennyiségét és a csapattal karöltve mindent kövessenek el a máskülönben veszendőbe menő lőszer megmentésére. A védőállások gyors kiürítésekor gondatlanságból különösen sok gyalogsági lőszer marad el; elszállítására tehát különösen gondoljunk.

Nagy lőszerkészletek hátrahagyása nagy felelősséget hárít a parancsnokra. Viszont óvakodjunk az arcvonal mögött fekvő valamennyi lőszer elhamarkodott hátraszállításától, nehogy a csapat a lőszer tekintetében szűkös helyzetbe kerüljön.

Kikényszerített visszavonulás esetén az el nem szállítható lőszer megsemmisítését a magasabb parancsnokok szükség esetén a csapattest- és harccsoportparancsnokok rendelhetik el.

A gázlőszert az óvóhelyek körletén kívül, igen gondosan telepített, védett üregekben tartsuk. 49.

Hegységben esetleg helybeli, szokásos eszközök-höz folyamodjunk a lőszer szállítására (málhásállat, taliga, emberi erővel való szállítás, stb.). 50.

Folyón való átkelésnél, valamint megerősített állásokra való támadásnál sok lőszerről jókor, idejében gondoskodjunk. 51.

Állásharcban nagyobb lőszerfogyasztással kell számolnunk. Nagyobb lőszertartalékokat alkossunk. A csapat is létesítsen külön lőszer-lerakóhelyeket. 52.

A gyalogságnál a lőszert külön elosztott kis óvóhelyeken helyezzük el.

A tüzérségnél a lőszert elosztva, gránátálló és nedvesség ellen óvott üregekben tároljuk.

V. FEJEZET

10. §. A lőszerpótlás szolgálata a gyorscsapatoknál, légielőknél, folyamerőknél.

53. *A gyorscsapatoknál* messze előrenyuló, igen rugalmas, sokszor és gyorsan változó lőszerpótlási rendszabályok szükségesek.
- Néha rendkívüli eszközöket kell alkalmazunk, hogy a lőszeranyagot mozgathassuk.
54. *A légielőknél*, a különböző géptípusok miatt, a különböző lőszer és bombafajtákra a lőszerpótlás legyen tekintettel.
- Mivel a repülők hadműveleti tevékenysége nem mindig azonos a földi csapatokéval, ezért a csatanap minőségét és a szükségletet külön határozzuk meg.
- Felderítők* könnyű csatanapon általában egyharmad, közepes csatanapon kétharmad és heves csatanapon egy repülőjavadalmozást használnak el.
- Harci repülőelőknél* ugyanezekben a csatanapokon általában egy, kettő, vagy három repülőjavadalmozás elfogyasztásával számolhatunk.
55. *A folyamerőknél*, alapjaik ritkább változása miatt, a lőszerutánpótlás különösebb gonddal nem jár.

VI. FEJEZET.

Tüzérségi és optikai anyag, valamint fegyverzet pótlása, javítása és karbantartása.

11. §. Tüzérségi és optikai anyag pótlása.

A tüzérségi és optikai anyag pótlása általában a **56.**
békeviszonyok elvei alapján történik.

Számvetések.

57.

Könnyű gyalogsági lőfegyverek pótlása általában
szükségtelen. Lőfegyverek alkatrészekben nem igényelhetők.

A gyalogság nehéz fegyvereiben heves csatana-
ponként 1—2⁰/₀-os, löveg és lövegcsőnél pedig 1⁰/₀
veszteséggel számolunk. A harcban tönkrement ne-
héz fegyverek pótlását teljes egészében kell igényelni.

Tekintettel arra, hogy a nehéz fegyverek csövei-
nek pótlása csakis gondos zárolás és idomszerekkel
való ellenőrzés mellett történhetik, a rongált csövű ne-
héz fegyvereket mindig a központi fegyverszertárba
kell szállítani pótlás, illetve megújítás végett.

58. *A csapat tartalék készletének felhasználása.*

A hasznavehetetlenné vált tüzérségi és optikai anyag pótlására elsősorban a csapat tartalék készlete szolgál.

A tartalék készletből felhasznált tüzérségi és optikai tartalék anyagcikkék pótlását külön kell igényelni.

Hadműveletek közben a gyűjtött és zsákmányolt anyagból a megfelelő cikkeket a tartalék készletek hiányainak pótlására felhasználjuk.

Harc közben a netán szükségessé váló tüzérségi és optikai anyag kiegyenlítését, csapattesten belül, a csapattestparancsnokok rendelik el.

59. *Fogyó anyag (karbantartó, tisztító és üzemanyag, stb.) pótlása.*

A fogyó anyagokat, úgymint karbantartó, tisztító és üzemanyagokat, stb-t az ellátóoszlopok útján, után-szállítással pótoljuk.

A seregtest-parancsnokságok, az illető ellátási csoport számára igényelt fogyó anyagot, — az ellátóoszlopok útján — a felvételezőhelyekre kiszállítják. Itt az igénylő csapat felvételező közegei átveszik.

A seregtest-parancsnokságok ügyeljenek arra, hogy a fogyó anyagok elegendő mennyiségben rendelkezésre álljanak. Igényléseiket a hiányok pótlására idejekorán tegyék meg.

60. *Kisebb alkatrészek pótlása.*

A kisebb tüzérségi és optikai alkatrészeknek pótlását a javítóműhelyektől (mozgó javítóműhelytől) igényeljük, ha ilyen a hadműveleti területen van.

A javítóműhelyeknél (mozgó javítóműhelyeknél) a tüzérségi és optikai anyagcikkék alkatrészei korlátozott mennyiségben állanak rendelkezésre.

A javítóműhelyek (mozgó javítóműhelyek) gépi- és műhelyberendezése lehetővé teszi kisebb alkatrészek teljeseen új gyártását is.

A javítóműhelytől (mozgóműhelytől) felvételezett kisebb alkatrészek helyett a hasznavehetetlenné vált alkatrészeket lehetőleg mindig be kell szolgáltatni.

A javítóműhelyek (mozgó javítóműhelyek) a saját szükségletük pótlását a központtól kérik.

Lövegek és optikai műszerek központi pótlása.

Lövegek és optikai műszerek központi pótlása, a seregtest-parancsnokságok szolgálati úton előterjesztett igénylésére, a honvédelmi minisztérium útján a tüzérszertárból történik .

61.

A csapatok szükségletüket a seregtest-parancsnokságtól részletezve, cikkenként igényeljük.

A kötelékben lévő hadműveleti egység és hadtest-parancsnokság elvileg csak a szervezetszerű felszerelésben mutatkozó anyagiányt, a hadsereg- (önálló hadtest-) parancsnokság pedig a tekintetbe jövő hadműveleti szakasz várható anyagszükségletét igényelje.

A fővezérség a honvédelmi minisztériumtól írásban, sürgős esetekben műszaki híradóeszközök útján igényeljen.

Készletekben, cikkekben, vagy mértékegységekben igényeljük.

Jelöljük meg, hogy mit, hová, mely időpontra, kinek a rendelkezésére kérünk.

Az igénylő a kiutalt anyagról, a beérkezés helyéről és idejéről értesítést kap. Értesítést kap arról is, ha az igénylésre a kiutalás valamely ok miatt nem történhet meg.

12. §. Tüzérségi és optikai anyag javítása és karbantartása.

62.

Javító és karbantartó szolgálat.

A tüzérségi és optikai anyagnak hadihasználható állapotban való tartása a parancsnokok elsőrendű kötelessége.

A hadihasználható állapotot fenntartjuk, ha a tüzérségi és optikai cikket karbantartjuk, a keletkezett sérüléseket kijavítjuk és a rongáltságokat helyreállítjuk.

A karbantartás és javítás történhet:
a csapatnál,
a mozgó javítóműhelyben,
az állandó javítóműhelyben és
a központban.

A javító és karbantartó szolgálatot részletesen a függelékek és a 3. sz. melléklet tárgyalják.

63.

Javító és karbantartó szolgálat szervei.

A csapatnál:

Tüzér csapattestenként egy tüzérszertári tisztviselő, aki egyúttal tűzszerész is; a csapattestparancsnok műszaki szakközege.

Ütegenként egy tüzérműmester, vagy tüzér műszaki tiszt és vezetésük alatt az üteglakatosok.

Gyalog (lovas) csapatoknál a segédtest irányítása mellett a zászlóalj (osztály), nehézfegyver század, és géppuskás század fegyvermesterei.

Lovas alakulatok ütegeinél a tüzérműmester vezetésével az üteglakatosok.

A műhelyekben:

A műhelyekben a javító és karbantartó szolgálatot ellátják:

a javítóműhely parancsnok, szabályozza a műhely szolgálatát és a műhely munkamenetét;

a beosztott tüzérszertári tisztviselő. A műhely anyagszamadója, a műszaki közigazgatás, a gazdaság közigazgatás és a katonai igazgatási tennivalókat látja el, a műhelyparancsnok helyettese;

a tüzérműmesterek, akik közül egyik a tüzérségi, a másik az optikai alcsoport, harmadik a tárrészleg munkavezetője, illetve anyagkezelője;

a fegyvermester a fegyverzeti alcsoport munkavezetője;

a szakmunkák elvégzésére a műhelyrészleg katonai szakmunkásokkal rendelkezik, ú. m.: fegyverlakatos, asztalos, bognár, kovács, esztergályos, marós, fúrós, hegesztő, festő, szíjgyártó, villanyszerelő, optikai műszerész, gépkezelő, mótorszerelő-gépkocsivezető, szabó és cipész.

A szakmunkások létszámát a szükséglet szabja meg.

A tüzérségi, optikai és fegyverzeti alcsoport a műhelyrészlegben nincsen egymástól elkülönítve, hanem munkáik elvégzésében szervesen egymásba kapcsolódnak.

13. §. Fegyverzet pótlása és javítása.

A pótlás vezetésére és végrehajtására hivatottak: 64.

a löszertisztek, valamint az ellátószolgálat intézetei,

a csapat segéd-tisztek (löszertisztek),

a fegyvermesterek,

a szolgálatvezető altisztek.

65. *A fegyverzetet pótolhatjuk:*
 a halottak és sebesültek összegyűjtött fegyvereiből,
 a csapattesten belül, kiegyenlítés útján,
 kivételesen zsákmányolt anyagból,
 a fegyverszertárból, igényléssel.

66. *Javítások.*

A fegyvermesterek a küzdők körletében csak a legszükségesebb javításokat végezhetik. Fegyveralkatrészeket cserélhetnek, működési zavarokat elháríthatnak. A megrongált fegyverek hátraszállításáról elsősorban ők gondoskodnak. A segédtsízt (lőszertiszt) a fegyvermester jelentése alapján állítja össze a napi jelentést, valamint a hiányok pótlására szerkesztett igénylést.

A csapatnál nem javítható fegyverzetet a mozgó és állandó javítóműhelyekbe szállítjuk javításra.

Nagyon rongált fegyverzetet, amelyek megfelelő berendezés hiányában a javítóműhelyekben sem javíthatók, a központi fegyverszertárba kell irányítani.

67. *Igénylés.*

A fennálló szükséghez képest. A fegyverzetet, tartalékalkatrész készleteket, felszerelési cikkeket, valamint fegyvermesteri szerszámokat és karbantartó anyagokat külön igényeljük.

Mozgó javítóműhelyek. (Tüzérszeroszlopok.)

A) Tagozódás. Település.

A mozgó javítóműhely gépi- és műhelyberendezésének kisebb része gépkocsira szerelt. Mozgékonysága lehetővé teszi, hogy telephelyét könnyűszerrel változtathassa. A gépi felszerelés és anyag nagyobb részét vasúton szállítják.

1.

A gépkocsik berendezése:

2.

egy tehergépkocsi, mint anyagkocsi; pótkocsija gépműhelynek és erőközpontnak van berendezve,

egy tehergépkocsi, mint anyagkocsi; pótkocsija kovácműhelynek van berendezve;

egy tehergépkocsi tüzérségi tárrészlegkocsi; pótkocsija fegyverzeti tárrészleg kocsi;

egy vontató gépkocsi, pótkocsi, mint málha- és eleségkocsi;

egy tehergépkocsi az optikai üzem;

egy pótkocsi a beosztott személyzet s végül

egy személygépkocsi a parancsnok és helyettesének szállítására.

A mozgó javítóműhely lehetőség szerint a már meglévő ipari üzemekben települ. A településnek ez

3.

a módja azonban nem minden esetben alkalmazható. Szabadban való településre egy nagy szerelő és több kisebb műhelysátor, valamint parancsnoki (iroda) sátor áll rendelkezésre.

A település sémáját szabad település esetén az 1. sz. vázlat, munka- és üzemmenetét a 2. sz. vázlat mutatja.

4. *A mozgó javítóműhely szervezetszerűleg áll:*

- a parancsnokságból,
- a műhelyrészlegből,
- a tárrészlegből,
- a gazdasági részlegből.

A parancsnokság áll:

- a parancsnokból,
- a beosztott tüzérszertári tisztviselőből és a különböző közigazgatási ügyek intézéséhez szükséges segédközegekből.

A műhelyrészleg elemei:

- a fegyverzeti, fegyver összeállító,
- a tüzérségi és
- az optikai bevizsgáló alcsoport,
- a tüzérségi lakatosműhely,
- a fegyverzeti lakatosműhely,
- az asztalos- és bognárműhely,
- a kovácsműhely,
- a gépműhely,
- a hegesztőműhely,
- a festőműhely,
- a szíjgyártóműhely (itt van elhelyezve a gazdasági részleg, cipész és szabóműhely is),
- a tüzérségi szerelőműhely,
- az optikai műhely,
- az elektromos erőközpont.

A tárrészleg elemei:

a fegyverzeti tárrészleg,

a tűzérési tárrészleg.

A tűzérési tárrészleghez szervesen hozzátartozik az optikai tárrészleg.

A gazdasági részleg elemei:

a konyha,

a málha- és eleségkocsi és

a szabó- és cipésműhely.

A mozgó javítóműhely állományát a hadiállománytáblázat határozza meg.

B) Javítás a mozgó javítóműhelyben.

A mozgó javítóműhely feladata, hogy a megrongált, vagy hasznavehetetlen tűzfegyvereket megjavítsa és amilyen gyorsan csak lehet, hadihasználatra alkalmassá tegye. 5.

A mozgó javítóműhely olyan gépi- és szerszámberendezéssel rendelkezik, amelyek segítségével a csapatnál már nem javítható fegyverzet, tűzérési és optikai anyagok javítása elvégezhető.

A mozgóműhely berendezése olyan, hogy csak úgynevezett közepes javítást tud elvégezni.

A mozgó javítóműhelyben végezhető munkák: elrepedt, vagy eltört lövegtalpak kifoltozása, új szegecselések, a csőfar sérüléseinek javítása, perselyek, csapágyak, csapszegek cserélése, tengelyeken, kereken, mozdonyon és lőszerkocsikon előforduló sérülések javítása, selejtes részeknek újjal való pótlása, bádogos munkák elvégzése, kisebb alkatrészek gyártása, valamint az összes mázolások;

látcsövek, szögtávcsövek, theodolitok, ollóstávcső-

vek, kidolgozókorongok, irányzóeszközök, stb., stb., optikai cikkek kisebb javítása és beszabályozása;

a gyalogsági fegyverek olyan fokú javítása, amely után a fegyverek erőkémlése még nem szükséges.

A mozgó javítóműhely bizonyos tartalékalkatrészekkel is rendelkezik. A csapatok egyrészt innen egészítik ki szükségletüket.

6. A csapatok lövegeinek, fegyverzetének, tüzérségi és optikai cikkeinek a mozgóműhelybe való leadását a tüzérszertári tisztviselő, illetve a löszertiszt javasolja.

A javításra kerülő lövegeket, tüzérségi és optikai cikkeket, mindenkor a megszabott felszerelési cikkekkel, illetve málházó eszközökkel kell a mozgóműhelynek átadni.

7. *A mozgó javítóműhely telepítésére* alkalmas helyet a műhely parancsnoka szemrevételezze és tegyen javaslatot a löszertisztnek. Utóbbi intézkedik a telepítésre.

A mozgó javítóműhely telepítésekor mindig arra törekedjünk, hogy a telepítés helyén található üzemi berendezések felhasználásával a műhely teljesítőképessége növelhető legyen. A mozgó javítóműhelyt, amelyet rendszerint a hedseregnek, kivételesen a hadtestnek is alárendelnek, nagyobb vasipari üzem mellett telepítsük. Szükséges, hogy ipari áram, vagy más energiaforrás már a helyszínen legyen. A mozgó javítóműhely telepítése, elsődleges javítóképességének elérése kb. 3—4 napig, folyamatos megnagyobbítása több hétig is eltart.

Szállítása: az előkészítő részleg gépkocsin, zöme (gép, anyag) vasúton mozog.

Legalább 3—4 hétig, de lehetőleg még tovább, maradjon egy helyben telepítve, mert különben képességét nem tudjuk kihasználni.

8. *A műhelyvezető* a műhely teljesítőképességéért és

berendezéséért felelős. A szolgálatot és a műhelymunka menetét szabályozza.

A javításra átadott fegyverzetet, tüzérségi és optikai anyagot személyesen vegye át, az átvett anyagokról megvizsgálási jegyzőkönyvet készít, és a javítás végrehajtásának módjára adjon utasítást a beosztott műmesternek (fegyvermesternek).

A mozgóműhelybe beosztott műmesterek (fegyvermesterek) a műhelyvezető segédközegei.

A műmester (fegyvermester) a műhelybe beosztott szakmunkásokat ellenőrzi és munkájukat a szükséghez mérten irányítja.

A műmester (fegyvermester) felvételezi a javításhoz szükséges nyers vagy tartalékanyagot. A felvételezett anyagot a munka befejeztével a munkalappon elszámolja, az esetleg fel nem használt felvételezett anyagot a tárrészlegnek visszaszolgáltatja.

A munkálatokhoz felhasznált anyag mennyiségét a munkalapon a műhelyvezető igazolja.

A műmester (fegyvermester) kezeli a leltár szerint átvett szerszámokat. Használatra a szakmunkásoknak kiadja.

A használatra kiadott szerszámokat időnként rovincsolja, az esetleges hiányokat a kártérítési eljárás végett jelentse.

A mozgó javítóműhely gépi berendezésére felügyel, karbantartását ellenőrzi.

A tárrészleg műmestere a tárrészleg anyagát az „Utasítás a tüzérségi készletek raktárolására és karbantartására“ című szolgálati könyv határozványai szerint kezeli.

A tüzér szerelőt (mozgó javítóműhely) harcoló csapatként alkalmazni szigorúan tilos. A különleges kiképzésű szakmunkások pótlása igen nehéz.

9.

10.

Állandó javítóműhelyek. (Békebeli hadtest javítóműhelyek.)

A mozgó javítóműhely (tüzér szeroszlop), műhelyfelszerelésének elégtelensége folytán, csak a közepes javításokat tudja elvégezni.

Azt a megrongált tüzérségi és optikai anyagot, amelyet a mozgó javítóműhelyben (tüzér szeroszlopnál) már javítani nem lehet, az állandó javítóműhelybe kell hátraszállítani.

A mozgó javítóműhely (tüzér szeroszlop) azt a nem javítható anyagot, amelyet előreláthatólag az állandó javítóműhely sem tud megjavítani, egyenesen a háterszág központjába irányítsa.

Az állandó javítóműhelyben megfelelő mennyiségben a legkülönbözőbb tüzérségi felszerelési cikkek és lőfegyverek tartalékalkatrészei rendelkezésre állanak.

Tüzérszertár és fegyverszertár.

A tüzérszertár és fegyverszertár a kiutalt tüzérségi és optikai, valamint fegyverzeti anyagot, az anyag mennyiségének és szállítási módjának megfelelően, szállításra előkészíti. Az előkészített szállítmányt, terjedelméhez képest póstán, vasúton darabárúként, vagy szállítmányként vasúton, szükség esetén gépkocsiszállítmányban a kiutaló rendeletben megjelölt rendeltetéssel elküldi.

A szükséges vasúti kocsikat a pályaudvar parancsnokságtól igényli.

A szállítmányt, megfelelő irányítása végett, a központi szállításvezetőségének bejelenti.

A szállítmánnyal a tüzérszertár és fegyverszertár csomagoló jegyet küld.

A szállítmány feladását a címzettel külön nem közli, mert a szállítmány megérkezésének időpontját a honvédelmi minisztérium a kiutalással egyidejűleg, az igénylő seregtesttel már közvetlenül tudatja.

A tüzérszertár és a fegyverszertár mindig rendelkezék annyi raktári készlettel, hogy a seregtestek igénylései kielégíthetők legyenek.

A raktári készletek csökkenésének elkerülése végett a tüzérségi, optikai és fegyverzeti anyagok beszer-

zésére a honvédelmi minisztériumnak idejében tegyen javaslatot.

Javítás a központban.

A tüzérségi, optikai és fegyverzeti anyagok főjavítását elvben a hátországba levő tüzérszertár és fegyverszertár végzi.

Az olyan tüzérségi és optikai anyagcikkék javítását, amelyek sajátos műszaki szerkezetük folytán csak bizonyos meghatározott intézetekben, vagy meghatározott módon javíthatók és amelyeknek javítására a tüzérszertárnak és fegyverszertárnak sem kiképzett személyzete, sem berendezése nincsen, a honvédelmi minisztérium intézkedése szerint az arra berendezett gyári üzemek végzik.

Hogy milyen tüzérségi és optikai anyagcikkék javítandók a központban, illetve a központ útján, azt a szakutasítások és rendelkezések szabályozzák.

A központban javítandó tüzérségi és optikai anyagcikkéket a tüzér szeroszlop, az illetékes ellátóoszlop útján, közvetlenül a hátországba, a központba irányítja.

A központba javítás végett beszállított tüzérségi és optikai anyagcikkéket a központi üzem haladéktalanul munkába veszi, vagy pedig a javításra berendezett gyári üzemnek átadja.

A seregtestek a központba javításra beszállított tüzérségi és optikai anyagcikkék pótlására vonatkozó igényléseiket, a beszállítással egyidejűleg, vagy még előtte, a honvédelmi minisztériumhoz felterjesztik.

Mozgó javítóműhely telepítése.

Erő
központ

2 db. aggregátor
2 db. kapcsolótáblával. Sátorban
telepítve.

Tűzér szerelősátor
(kb. 4 db. löveg számára)

Anyagkocsi
(gépes)

Kovácsmű-
hely kocsi
(pót)

Gépműhely
kocsi (pót)

Anyagkocsi
(gépes)

Tű. tárrész-
leg kocsi
(gépes)

Tű. lakatos-
műhely
sátor

Fegyverla-
katosmű-
hely sátor

Fegyverzeti
tárrészleg
kocsi (pót)

Szíjgyár-
tó-szabó-
cipész-mű-
hely sátor

Festőmű-
hely sá-
tor

Optikai
műhelyko-
csi (gépes)

Bognár-
asztalos-
műhely
sátor

Parancs-
noki iro-
da sátor

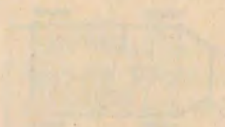
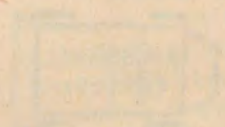
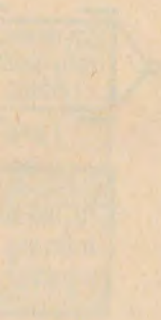
Leg. szállí-
tó pótkocsi

Málha és
eleség (pót)

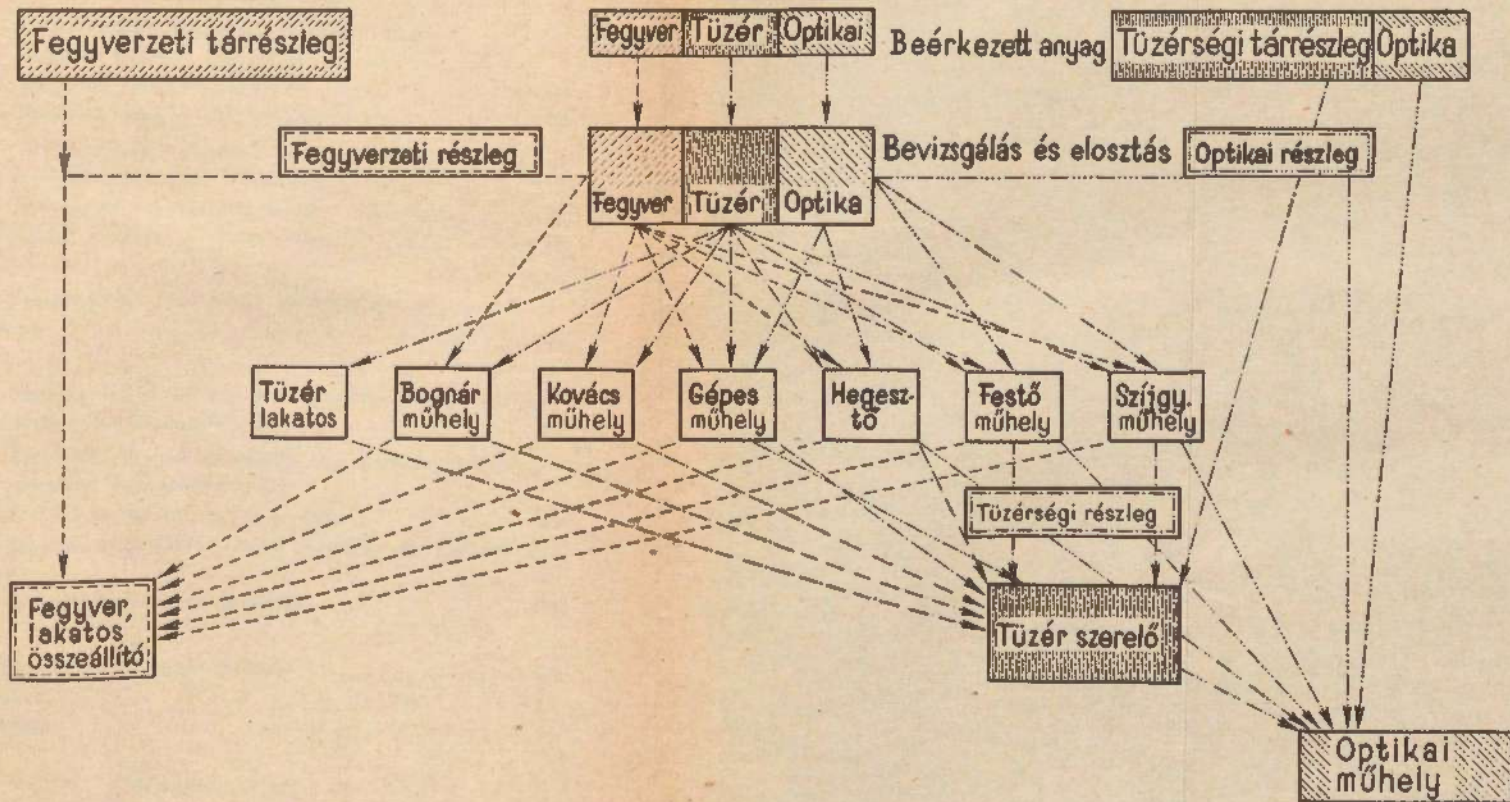
Vontató

Pk. kocsi

Főzőláda

A mozgó javítóműhely munka- és üzemmenete.

TARTALOMJEGYZÉK.

<i>I. Fejezet. Általános elvek.</i>	Oldal
1. §. Alapelvek	5
2. §. A lőszerpótlás általános menete	6
<i>II. Fejezet. A lőszerpótlás szolgálata a csapatoknál.</i>	
3. §. A szolgálat közegei; feladataik	9
4. §. A csapatok lőszerfelszerelése	9
5. §. A lőszer pótlása a csapatoknál	10
<i>III. Fejezet. A lőszerpótlás szolgálata a seregtesteknél</i>	
6. §. A szolgálat közegei; feladataik	14
7. §. A seregtestek lőszerfelszerelése	16
8. §. A lőszer pótlása a seregtesteknél	17
<i>IV. Fejezet.</i>	
9. §. A lőszerpótlás szolgálata különleges viszonyok között	26
<i>V. Fejezet.</i>	
10. §. A lőszerpótlás szolgálata a gyors-csapatoknál, légi-erőknél folyámerőknél	28
<i>VI. Fejezet. Tüzérségi és optikai anyag, valamint fegyverzet pótlása, javítása és karbantartása.</i>	
11. §. Tüzérségi és optikai anyag pótlása	20
12. §. Tüzérségi és optikai anyag javítása és karbantartása	32
13. §. Fegyverzet pótlása és javítása	33
<i>Függelék.</i>	
1. sz. függelék 1. és 2. sz. vázlattal	35
2. sz. függelék	40
3. sz. függelék	41

MELLÉKLETEK.

1. sz. melléklet.
2. sz. melléklet.
3. sz. melléklet.

1. sz. melléklet.

Alfelszerelés.
 és 1. sz. ①

ként			Egyéb csövek							
alfelszerelés ②			csapat, egyszersmind alfelszerelés							
és			kivonuló nem ütőzet-állomány					Pót és kik.	ór	Egyéb hátszói alakulat
M.	F.	összes	H.	B.	M	F.	összes	H. összes		
		20	40					40		5
			2000		50	50	2100			
							2100			

ZMNE
 Egyetemi Központi Könyvtár

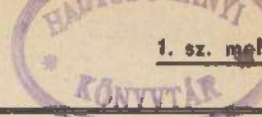
84729430

Lőszer alappfelszerelés.

I. Gyalogsági éles lőszer. ①

1. sz. melléklet.

Rovat	Tűz-fegyver	Alakulat	Ütközetállományu csövenként										Egyéb csövek után											
			csapatfelszerelés					setegfelszerelés ②					csapat, egyszersmind alappfelszerelés											
			alappfelszerelés										kivonuló nem ütközet-állomány					Pót és kik.	ór	Egyéb hátsországi				
			H.	B.	M.	F.	összes	H.	B.	M.	F.	összes	H.	B.	M.	F.	összes	alakulat						
															H. összes									
1.		összes alakulatok	120				120	20					20	40				40	Kiképzési igénylés szerint.	20	5			
2.		általában, kivéve a 4. és 5. rovatban megadottakat	4000	.	100	100	4200	2000	.	50	50	2100	2000	.	50	50	2100	Kiképzési igénylés szerint.		Kiképzési igénylés szerint.	Kiképzési igénylés szerint.			
3.			8000	50	200	200	8450	2000	12	50	50	2112	2000	.	50	50	2100							
4.			8000	.	200	200	8400	2000	.	50	50	2100	2000	.	50	50	2500							
5.		gk. zlj., gk. feld. pu. szd., pc. gk. szd.	16000	100	400	400	16900	2000	12	50	50	2112	2000	.	50	50	2100							
6.		kis hk. (Ansaldo)	8000	.	2000	2000	12000	4000	.	1000	1000	6000	2000	.	50	50	2100							
7.		k. hk. (Toldi), pc. gk.	12000	.	3000	3000	18000	4000	.	1000	1000	6000	2000	.	50	50	2100							
8.		Összes alakulatok	2 ③					2 ④					⑤									Kiképzési igénylés szerint.	Kiképzési igénylés szerint.	Kiképzési igénylés szerint.
9.	Pi.		14					.					14											
10.	Vil. pi.		40					40																
11.	Vil. és jelz. t.		A kellálladék és készletelosztási füzetek szerint.																					

① Gyalogsági éles lőszer megjelölése:

Hány esetén a kigs. lőszer-t 31 M. szabv. lőszerrel pótoljuk.

② Kimérete = Egy javadalmezás.

③ Ütk. áll. puska után, ezenkívül n. pu., gp., gr. v., av., pct. á. kezelőnként 2-2, tü. kezelőnként 1-1 db. Pcjn, ala-oknál szd-onként 100-100, ő. szak-onként 25-25 db.

④ Csak fttk. áll. puska után.

⑤ A tü-hez beosztott gp. kezelőnként 1-1 db.

a) Szabványos 31 M. lőszer: =

b) Különleges " =

*H^a

*B^a

*M^a

*F^a

= belövő

= magvas

= tényjelző

III. Hadtest különleges kocsiosziop javadalmozás.

Tűzfegyver	Pi. töltény	8 mm. gyal. éles lőszer			Aknagránát		Köd gránát	Pc. gránát	Súly (kg)	1 csőre eső jav.	Megjegyzés.
		M.	F.	B.	Köd	Foszfor					
	60.000								462	.	
		90.000 50	90.000 50	18.000 10					5.980	.	
					360 36	360 36			3.960	10	
							264 22		880	24	
							48 16		800	12	
							288 96		2.900	12	
							288 96		8.552	12	
							960 320		18.656	40	
							480 480		11.520	40	
							240 240		14.208	10	
Összesen :									60.018		

Ielmagyarázat: $\frac{90.000}{50}$ = 90.000 db lövés, — 50 ládában, rakaszban csomagolva.

II. Tűzérési és nehéz gyalogsági éles lőszer.

①

Cső	Alakulat	Ütközetalomány															Pót és kik. al-ak
		csapatfelszerelés							seregfelszerelés								
		alapfelszerelés csövenként															
		Pc.	Pc. nyj.	Re.	Ro.	Ro. k.	Id.	Lgv.	Összes	Pc.	Pc. nyj.	Re.	Ro.	Ro. k.	Id.	Lgv.	
	K. hk. pc. gk.	320	160					480	48	32						80	
	a többiek	160	80					240	48	32						80	
	minden alakulatnál, ahol rendszeresítve van	91	28					120 (119)	49	14						60 (63)	
				120					120		60						60
				120					120		60						60
			36	84					120		120						120
			24	216					240		120						120
			6	108			6		120		117				3		120
			6	108			6		120		117				3		120
				78	24	12	6		120		81	24	12		3		120
				38	24	12	6		80		41	24	12		3		80
				56	12	6	6		80		59	12	6		3		80
			6					114	120							120	120
								120	120							120	120
				16	20	44			80		8	10	22				40
					9	30			39			80	9				39
		Pc. von.	24	96					120	24	96						120
	För.	30	60				80	120	30	60				30		120	
		30	90					120	30	90						120	
		72	48					120	72	48						120	
		60	60					120	60	60						120	

A szükséges kik. löszert M-kor a H. M. külön biztosítja

- ① Tű. éles lőszer megjelölése: Re. = repesz
 Pc. = páncél
 Pc. nyj. = „ nyomjelző
 Ro. = romboló gr. késleltető nélkül
 Ro. k. = „ késleltetővel
 Id. = időzített gr.
 Lgv. = légvédelmi gr.

Megjegyzés: A rendszeresített löszertfajták pontos szabvány elnevezései, súlyadatai és, hogy mely fegyverhez használhatók (lőhető), a „Kimutatás a m. kir. honvédségnél rendszeresített gyalogsági, stb. löszerről“ című segédletben vannak meg.

A lőszerpótlás intézetei és alakulatai a hadrakelt seregnél.

1. Dandárnál (hegyi dandárnál);

a seregvonat-parancsnok törzsében három lőszerkezelő osztag, a hegyi dandárnál két lőszerkezelő osztag;

a seregvonatban a dandár lőszerjavadalmazásával megrakott szállítóegységek.

2. Lovas- és gépkocsizó dandárnál:

egy gépkocsizó lőszerkezelő oszlop;

a gépkocsizó dandárnál gépkocsioszlopok, a lovasdandárnál koci- és gépkocsioszlopok egy lőszerjavadalmazás szállítására.

3. Hadtestnél:

egy lőszerkezelő oszlop;

a hadtestközvetlenek lőszerjavadalmazásával megrakott koci- vagy (és) gépkocsioszlopok;

az ellátóoszlopok parancsnoki törzsében egy lőszertert és egy altiszt, az átrakó- és felvételezőállomáson egy-egy lőszerészleg;

a hadtest számára különleges lőszerterteleket szállító koci- vagy gépkocsioszlopok.

4. A hadseregnél:

a hadsereg lőszerkezelő oszlopok és nehéz lőszerkezelő oszlopok;

a hadseregközvetlenek lőszerjavadalmazásával megrakott szállítóegységek;

a hadsereg lőszerraktára (ha van ilyen) és az ott beosztott közegek;

az ellátóoszlopok előbb felsorolt közegei és részei;

az ellátóoszlopok munkás osztagai lőszer rakodó munkára igénybevehetők.

Javító és karbantartó szolgálat a csapatnál.

A csapatok tüzérműszaki szakközegeinek *feladatai*: a tüzérségi és optikai anyag kezelésének és karbantartásának figyelemmel kísérése, a helytelen kezelésre és karbantartásra a figyelmet felhívják, a tüzérműszaki szolgálat ellátására megfelelő javaslatot tesznek; a munkakörükbe tartozó helyesbítéseket, javításokat, vizsgálatokat végrehajtják.

1.

A *tüzérszertári tisztviselő*: időnként megvizsgálja a tüzérségi és optikai anyag állapotát, ellenőrzi a tüzérműszaki szakközegek munkáját. Ha a javítást vagy a kiigazításokat az alosztály műszaki közegei elvégezni nem tudják, személyesen végzi el a munkát.

2.

A tüzérműszaki szolgálat terén szükséges rendelkezések kiadására parancsnokának, a segédtiszt útján, idejekorán javaslatot tesz.

A csapattest valamennyi lövegének állapotát részletesen nyilvántartja, hogy parancsokát e tekintetben bármikor tájékoztathassa.

A csapatnál ki nem javítható, megrongált löveganyagnak és optikai cikkeknek javításba adását javasolja. A sérülés mértékéről és okáról jegyzőkönyvet szerkeszt, a benne foglalt adatokat a lövegkönyvbe jegyzi, a sérült löveganyagnak és optikai

cikkeknek a javítóműhelybe való elszállításáról gondoskodik.

A javításból érkezett lövegeket, tüzérségi és optikai cikkeket az átvétel alkalmával személyesen vizsgálja meg.

Ügyeljen arra, hogy olyan megrongált anyag, amely a csapatnál is javítható, ne kerüljön mozgó vagy állandó javítóműhelyhez.

Időnként, különösen nagyobb teljesítmények után az egész csapattest tüzérségi és optikai anyagát vizsgálja meg.

A tüzérszertári tisztviselő segédközegei a tüzérműmesterek, akik szolgálati alkalmazás tekintetében hozzá vannak utalva. A műmesterek beosztására a szertári tisztviselő parancsnokának tegyen esetenként javaslatot.

3. A tüzérműmester az ütegek anyagát és a gyalogsági fegyvereket megfelelően ismerje. A tüzérségi anyag szakszerű megvizsgálásában jártas legyen és feladatát: a javítási és kiigazítási munkálatokat, pontosan végezze el.

Hadi alkalmazásban az ütegek gyalogsági fegyvereinek javítása is a műmester munkakörébe tartozik.

Az előforduló hibákat és sérüléseket — a lehetőséghez képest — azonnal javítsa, illetve a rendelkezésre álló tartalékalkatrészekkel pótolja.

Az irányzóeszközöket és műszereket időnként megvizsgálja; mihelyt bennük eltérést talál, kiigazítja.

A tartalékalkatrészeket előzetesen beilleszti, hogy szükség esetén azonnal igénybe lehessen venni.

A lövegcső furatában és az éklyukban keletkezett szakadásokat és kidudorodásokat, az átmeneti kúpok nagyobb arányú kiégését, a lövegzárnál és az ütőszeglyuknál keletkezett kiégéseket, továbbá a végzett javításokat a szertári tisztviselőnek jelentse.

A tüzérségi és optikai anyag kezelésére és karbantartására vonatkozó észrevételeit az első tisztnek jelentse.

A szertári tisztviselőtől kapott műszaki utasításokhoz alkalmazkodjék és a kapott utasításokat az ütegparancsnoknak (első tisztnek) jelentse.

Ha az osztály tüzérműszaki szakközege belső karbantartó munkálatokat végez, a szertári tisztviselő lehetőleg mindig jelenjék meg.

Az osztály műszaki szakközege a sajátmaga végezte javításokról és alkatrész cseréről előjegyzést vezessen. A javításokat a lövegekönyvbe azonban az első tiszt jegyzi be.

A tüzérségi és optikai anyag igénylések megszerkesztésénél segédkezzék, illetve az igényléshez javaslatát idejekorán tegye meg.

Gondoskodjék arról, hogy karbantartó anyag mindig kellő mennyiségben álljon rendelkezésre.

Győződjék meg arról, hogy a javítás, stb. céljára leadandó lövegek, egyéb tüzérségi és optikai anyagok mindenkor a megszabott felszerelési cikkekkel és málházó eszközökkel indulnak-e útjukra.

A lőszer külsejét és használhatóságát ellenőrizze, a gyakrabban előforduló hibákról tegyen jelentést. A lőszer esetleges tárolását is kísérelje figyelemmel.

Fel nem robbant lövedékek felrobbantásában a szertári tisztviselőnek segédkezzék.

Karbantartás és kisebb javítás.

A csapat elvileg csak a külső karbantartó munkálatokat végzi. Karbantartás közben legfeljebb csak a lövegzár szedhető szét.

A belső karbantartás és kisebb javítások a csapat műszaki közegeinek a dolga.

A csapatnál szervezetszerűen rendelkezésre álló szerszámok és tartalékalkatrészek mennyisége és mi-

4.

5.

nősége szabja meg, hogy a tüzérműszaki szakközegek milyen javításokat végezhetnek.

Optikai cikkeket a csapatnál szétszedni és javítani szigorúan tilos. Csak karbantartásuk és kiigazításuk van megengedve.

6. *A csapat tüzérműszaki szakközegeinek tevékenysége:*

Menetek előtt és után az alosztály tüzérműszaki szakközege megvizsgálja a lövegek menet- és tűzkészültségét. A lövegirányzékok és a lövegtávcsövek helyességét ellenőrzi és a szükséghez mérten kiigazítja.

A tüzérszertári tisztviselő a menetek előtt menjen az ütegekhez, tájékozódjék a tüzérségi és optikai anyag állapotáról, vizsgálja meg a műmesterek végezte kiigazításokat, esetleg adjon megfelelő utasítást a még elvégzendő javító és karbantartó munkálatokra.

Harcban.

A tüzérműszaki szakközegek a tüzelőállásban megfigyelik a lövegek magatartását az elsütés után, különösen a visszasiklást, az esetleges elcsettenéseket és a lövés közben megszabott karbantartást.

Harc közben keletkezett, a harckésztség fenntartását csökkentő rongáltságokat a lehetőség szerint azonnal meg kell javítani.

A javításokat a tüzelőállásban kell elvégezni és csak kivételes esetben a mozdonyállásban.

Sürgős esetekben, amikor tüzérműszaki szakközeg nincsen jelen, a helyretolórúgót a csapat is kicserélheti, de a munkára tiszt ügyeljen fel.

Munkálatok a tűzszünetben.

A tüzérműszaki szakközegek a tűzszünetben vizsgálják meg a lövegeket, az előforduló hibákat és sérüléseket pedig a lehetőséghez képest azonnal javítsák meg.

Huzamosabb tüzelés idején azokat a lövegeket kell megvizsgálni, amelyek éppen pihennek.

Ha a lövegcső furatában és az éklyukban szakadások, vagy kidudorodások keletkeztek, vagy az átmeneti kúp erősen kiégett, a löveget a tüzérszertári tisztviselő vizsgálja meg. A vizsgálatig a lövegből tüzelni nem szabad.

Azokat a megrongált lövegeket, amelyeket a csapatnál megjavítani nem lehet, továbbá a hasznavehetetlen lövegeket, a seregtest-parancsnokság intézkedései szerint — esetleg az intézkedés bevárása nélkül is, — a javítóműhelybe (mozgó javítóműhelybe) vagy a sérülés fokához mérten a központba kell hátraszállítani.

Ilyen megrongált és sérült tüzérségi és optikai anyagot a csapattól a felvételezőhelyre, onnan viszont közvetlenül az állandó javítóműhelybe, vagy a központba irányítsunk.

